

Sygn. akt I CSK 2106/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa Towarzystwa Ubezpieczeń
spółki akcyjnej w W.
przeciwko K. G. i S. K.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 23 marca 2021 r., sygn. akt I ACa 1099/18,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje radcy prawnej J. T. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł, powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwany w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu

Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwani wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność, wynikającą z tego, że Sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia co do stanu faktycznego poczynione przez Sąd pierwszej instancji z jednoczesnym całkowitym pominięciem dowodów zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym, podczas gdy część zarzutów podniesionych w apelacji przez pozwanych sprowadzała się do zakwestionowania ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wyroku, w związku z nieprawidłową oceną przeprowadzonych w sprawie dowodów. Sąd Apelacyjny bez żadnego uzasadnienia pominął wnioski dowodowe pozwanych, a jednocześnie oparł swoje rozstrzygnięcie na stanie faktycznym ustalonym przez Sąd pierwszej instancji, który to stan faktyczny został z kolei ustalony z pominięciem jednego z kluczowych w sprawie dowodów, jakim były zeznania dłużnika J. G..

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy pozwanych o oczywistej zasadności skargi. Skarżący dostrzegli, że w art. 398³ § 3

k.p.c. ustawodawca wyłączył zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie w sprawie błędnych ustaleń faktycznych, także w związku z błędną oceną przeprowadzonych w sprawie dowodów, z zakresu zarzutów możliwych do podniesienia w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Podstawę faktyczną wydanego w sprawie orzeczenia pozwani podważają ze wskazaniem na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 382 i art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy np. w wyroku z 21 lipca 2021 r., III CSKP 82/21 (nie publ.) art. 382 k.p.c. wyznacza podstawę orzeczenia sądu apelacyjnego, jaką jest materiał zebrany w postępowaniu przed sądami obu instancji. Ma on zatem charakter ogólnej dyrektywy wskazującej na kontynuację merytorycznego rozpoznawania sprawy w postępowaniu odwoławczym. Z art. 382 k.p.c. nie wynika, aby sąd apelacyjny obowiązany był przeprowadzać dalsze dowody, bez względu na stan wyjaśnienia sprawy, bądź aby ciążył na nim obowiązek uwzględnienia każdego wniosku dowodowego zgłoszonego w postępowaniu apelacyjnym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lipca 2000 r., V CKN 102/00, nie publ.). Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. może wypełniać podstawę kasacyjną tylko w wypadku pominięcia przez sąd drugiej instancji części zebranego w sprawie materiału, w związku z czym strona powołująca się na naruszenie tego przepisu powinna wskazać materiał dowodowy, który został przez sąd drugiej instancji pominięty przy wydaniu wyroku, i wykazać, że popełnione uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Pozwani utrzymują, że Sąd Apelacyjny pominął zeznania J. G. i zeznań tych nie ocenił.

Za ugruntowane w orzecznictwie należy uznać stanowisko, że sąd drugiej instancji nie ma obowiązku powtarzania ustaleń faktycznych, na których opiera orzeczenie, jeżeli są one w całości zbieżne z dokonanymi przez sąd pierwszej instancji. Tylko wtedy, gdy dokonuje odmiennych ustaleń od tych, na których oparto zaskarżone orzeczenie, powinien zmianę ustaleń uzasadnić w taki sposób, by możliwa była ocena, że była ona usprawiedliwiona. Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie wyjaśnił, że ustalenia Sądu pierwszej instancji uznaje za własne.

Nie ma wątpliwości co do tego, że strona postępowania cywilnego może zgłaszać wnioski dowodowe także w postępowaniu przed sądem drugiej instancji. O ograniczeniach tego uprawnienia stanowi art. 381 k.p.c., lecz należy je także wywodzić z ogólnych przepisów o postępowaniu dowodowym, w świetle których sąd nie prowadzi wszelkich dowodów zgłoszonych przez stronę, lecz tylko dowody na fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Sądy obu instancji w niniejszej sprawie wskazały na fakty mające w niej istotne znaczenie z tego względu, że dotyczą przesłanek zastosowania art. 527 k.p.c. i na tych faktach skoncentrowały ustalenia, pomijając okoliczności nieistotne. Zgłoszony w apelacji pozwanych wniosek dowodowy zmierzał do wykazania daty, w której powstała wierzytelność powoda, według koncepcji prezentowanej przez pozwanych na temat tego, kiedy powstaje zobowiązanie z weksla. O braku potrzeby przeprowadzenia tego dowodu zadecydowało odmienne od prezentowanego przez pozwanych stanowisko Sądu Apelacyjnego odnoszące się do tego, z jakimi czynnościami należy powiązać moment powstania zobowiązania wekslowego.

Pozwani dokumentami zamierzali wykazywać to, że dłużnik dysponował w chwili dokonywania zaskarżonej czynności pewnym majątkiem nieruchomości, z którego wierzyciele mogliby się zaspokoić. Te dane o majątku dłużnika zostały przez Sąd Apelacyjny skomentowane w ten sposób, że nie wynika z nich wartość majątku dłużnika, którą by można odnieść do bardzo wysokiego zadłużenia. Za wykazane Sąd Apelacyjny uznał, że w dacie dokonania zaskarżonych przez powoda darowizn istniała podlegająca ochronie wierzytelność, zaakcentował zbieżności czasową skutków wynikających z umowy, z której wynikała wierzytelność ze skutkami umów darowizny. Uwzględnwszy sekwencję zdarzeń wskazał, że w chwili dokonania darowizn J. G. jako dłużnik musiał mieć świadomość istnienia zadłużenia oraz spełnienia przesłanek do realizacji umowy gwarancyjnej. Wierzytelność, której ochrony zażądał powód wynosi ponad 10.300.000 zł, a wnioski dowodowe pozwanych nie doprowadziły do wykazania wartości przysługujących dłużnikom praw majątkowych. Tym samym, przy wielości wierzycieli, jak i wielości postępowań egzekucyjnych oraz bezskuteczności dotychczasowych egzekucji skierowanych przeciwko dłużnikom, nie sposób

twierdzić, że pozostały majątek dłużników jest wystarczający do zaspokojenia powoda.

Nie jest zatem oczywiście zasadny zarzut pozwanych, jakoby Sąd Apelacyjny pominął, nie wyjaśniwszy dlaczego, jakąś część materiału dowodowego w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu pozwanych z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 2, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 68).

[as]